

عوامل موثر بر فرآیند توسعه فیزیکی شهر بر مبنای شرایط پایه موثر، در طراحی شهری با روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP)

جواد زارعی¹، علیرضا یکماز²، سید سعید نبی زاده³

1:2:3:4: باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران*
javadzareei88@gmail.com

چکیده

هر چند پیدایش شهر و شهرنشینی در ایران سابقه طولانی دارد و لیکن آنچه مسلم است توسعه فیزیکی شهرها در سال های اخیر می باشد که نظر طراحان شهری را به خود جلب کرده است، از این رو شناخت تحولات شهر امری ضروری است. که شناخت عوامل موثر در توسعه فیزیکی شهر می تواند راهگشای طراحان شهری باشد. لازم است از روش ها و ابزارهای جدیدی که بتواند در تصمیم گیری به طراحان شهری کمک نماید، استفاده نمود.

با توجه به مطالب مذکور، در پژوهش حاضر تلاش خواهد شد تا به بررسی و الویت بندی مهمترین عوامل پایه موثر بر طراحی شهری جهت تحلیل فضایی توسعه فیزیکی شهر با روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP) پرداخته شود و با توجه به شرایط موجود در منطقه مورد مطالعه (شهر شیراز)، مبحث تحلیل فضایی بهینه جهت توسعه فیزیکی شهر شیراز با توجه به عوامل پایه موثر بر طراحی شهری موجود در منطقه در قالب شاخص های ارزیابی و با روش های تحلیل سلسله مراتبی مورد تحلیل قرار می گیرد.

واژگان کلیدی: عوامل موثر، توسعه فیزیکی شهر، طراحی شهری و روش تحلیل AHP.

1. بیان مساله

شهرنشینی شتابان معاصر به خصوص در کشورهای در حال توسعه موجب نابسامانی ها و مشکلاتی در کلانشهرها از جمله در استفاده از اراضی، توزیع خدمات و امکانات شده است (Correa, 1989:11). همانطور که روشن است مظاهر اصلی توسعه و دستاوردهای اعم از منفی و مثبت آن عمدتاً در شهرها اتفاق می افتد (Janicke, 2008: 23). چنین مظاهر عالی توسعه به جذب جمعیت در این مکان ها چه با رویکرد طبیعی و چه در صورت سرسام آور آن یعنی در شکل مهاجرت های گسترده اتفاق می افتد (مهدیزاده، 1385: 29). در حقیقت، گسترش سریع شهرها اکثر کشورهای جهان را با مشکلات متعددی مواجه ساخته است. به طوریکه نه تنها سیاست های شهرسازی بلکه مسایل اقتصادی- اجتماعی و زیست محیطی بسیاری از مناطق شهری تحت تأثیر این پدیده قرار گرفته اند. در این بین، هر چند افزایش جمعیت علت اولیه گسترش سریع شهرها محسوب می شود، لیکن پراکندگی نامعقول آن اثرات نامطلوبی بر محیط طبیعی و فرهنگی جوامع می گذارد (قربانی و همکاران،